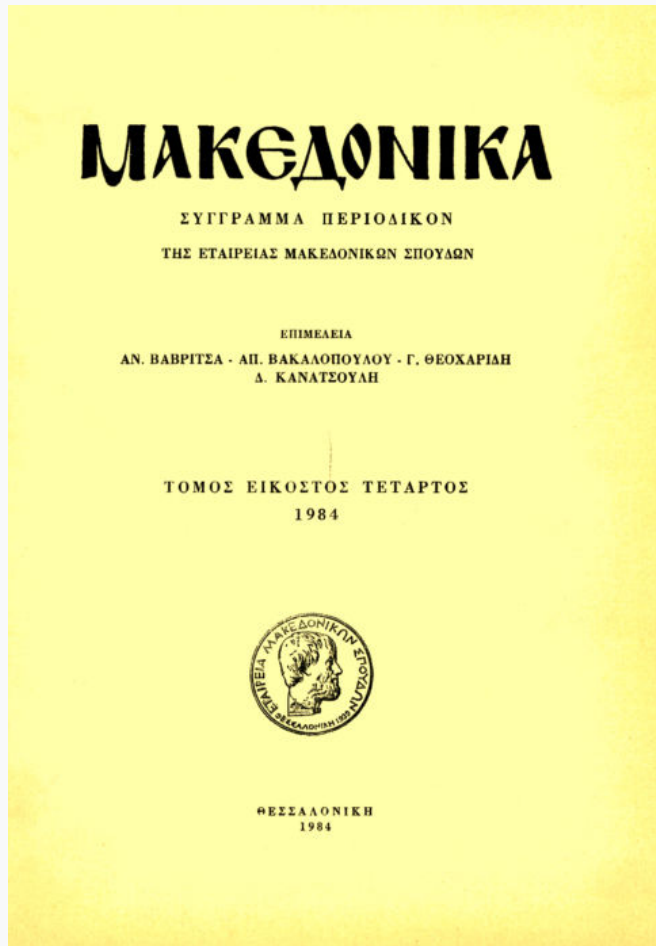

Μακεδονικά

Τόμ. 24, Αρ. 1 (1984)

Εννιά ανέκδοτα έγγραφα των ολυμπίων αγωνιστών του 1821 Ι. Δ. Μανακόπουλου και Μιχ. Δημητρακόπουλου

Κώστας Σπανός

doi: [10.12681/makedonika.268](https://doi.org/10.12681/makedonika.268)

Copyright © 2014, Κώστας Σπανός

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Σπανός Κ. (1984). Εννιά ανέκδοτα έγγραφα των ολυμπίων αγωνιστών του 1821 Ι. Δ. Μανακόπουλου και Μιχ. Δημητρακόπουλου. *Μακεδονικά*, 24(1), 197-208. <https://doi.org/10.12681/makedonika.268>

ΕΝΝΙΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ
ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΤΟΥ 1821
Ι. Δ. ΜΑΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΙ ΜΙΧ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Μετά τα έγγραφα των αγωνιστών της οικογένειας Διαμαντή-Ολύμπιου, του Λιτοχωρηνού Ιάκωβου Περικλή-Ολύμπιου και του Παντελή Δημητρίου-Ολύμπιου, τα οποία παρουσιάσαμε στα «Μακεδονικά», στους τόμους 20, 21 και 23 αντιστοίχως, παρουσιάζουμε τώρα άλλα 9 ανέκδοτα έγγραφα, άλλων δύο Ολύμπιων αγωνιστών. Πρόκειται για τα έγγραφα του Λιτοχωρηνού αγωνιστή Ι. Δ. Μανακόπουλου, που ήταν ανεψιός του Ιάκωβου Περικλή-Ολύμπιου, και του Μιχ. Δημητρακόπουλου-Ολύμπιου.

Τα έγγραφα αυτά αποτελούν τον καρπό της τελευταίας έρευνάς μας στο Αρχείο των Αγωνιστών της Εθνικής Βιβλιοθήκης.

α) Τα έγγραφα του Λιτοχωρηνού αγωνιστή Ι. Δ. Μανακόπουλου

Ο Ολύμπιος αγωνιστής Ιωάννης Μανακόπουλος δεν μας είναι γνωστός από άλλη πηγή. Ό,τι γνωρίζουμε γι' αυτόν, το χρωστούμε στα έγγραφα του φακέλου του, που βρίσκεται στο κουτί 118 του Αρχείου των Αγωνιστών της Εθνικής Βιβλιοθήκης. Με βάση, λοιπόν, τα στοιχεία του φακέλου του, μπορούμε να συνθέσουμε το σύντομο βιογραφικό του.

Ο Ιωάννης Δημ. Μανάκας-Μανακόπουλος γεννήθηκε στο Λιτόχωρο, στις 3-1-1810. Ο πατέρας του Δημήτρης Μανάκας πήρε μέρος στην επανάσταση του Ολύμπου και της Δυτικής Μακεδονίας. Στην καταστροφή της Νάουσας (6-4-1822) από τον Αμπντούλ Αμπούντ πασά αιχμαλωτίστηκε μαζί με το δωδεκάχρονο, τότε, γιό του Ιωάννη. Στη συνέχεια ο πατέρας απαγχονίστηκε στην πόλη Κατερίνη μαζί με άλλους πατριώτες. Ο μικρός Ιωάννης έπεσε στα χέρια κάποιου αγά της Θεσσαλονίκης που λεγόταν Ταμπάκ Αχμέταγας. Στο σπίτι αυτού του αγά ο αιχμάλωτος Ιωάννης βασανίστηκε σκληρά και αναγκάστηκε να αλλαξοπιστήσει.

Από την αιχμαλωσία τον απελευθέρωσαν στις αρχές του 1828 οι φίλοι και οι συγγενείς του πατέρα του, και κυρίως ο θεός του και επίσης αγωνιστής του 21, Ιάκωβος Περικλής-Ολύμπιος (βλέπε γι' αυτόν: Κώστας Σπανός, 25 ανέκδοτα έγγραφα του Λιτοχωρηνού αγωνιστή του 1821 Ιάκωβου Περικλή Ολύμπιου, στο περ. «Μακεδονικά», τ. 21, 1981, 281-308).

Μετά την απελευθέρωσή του κατέβηκε με τον Κεφαλλονίτη πλοίαρ-

χο Ευστάθιο Φωκά από τη Θεσσαλονίκη στην Ερμούπολη της Σύρου και από κει στο Ναύπλιο. Εκεί κατατάχτηκε εθελοντής στο 3ο πεζικό τάγμα των ευζώνων με διοικητή το Γάλλο Σ. Σωνιέρ. Στο τάγμα αυτό υπηρέτησε από τις 27-9-1828 έως τις 26-3-1832.

Για μια 5ετία (1832-1837) δεν βρίσκουμε κάποιο στοιχείο για τη ζωή του. Στις 28-10-1837 κατατάχτηκε στη Χωροφυλακή και υπηρέτησε στη Μοιραρχία των Κυκλάδων. Στη διάρκεια, όμως, της υπηρεσίας του έπαθε κάποιο «δυστήχημα» και απολύθηκε στις 28-8-1839 ως ανίκανος. Η υγειονομική επιτροπή τον κατάρταξε στο λόχο των απόμαχων ως δεκανέα και του επεδίκασε μηνιατική σύνταξη ίση με 18 δραχμές.

Ο Ι. Μανακόπουλος δεν δέχτηκε τη σύνταξη αυτή, διότι στόχευε στη σύνταξη, τουλάχιστο, του ανθυπολοχαγού. Περιμένοντας τη δικαίωσή του έχασε για 33 ολόκληρα χρόνια τη σύνταξη του δεκανέα, που ανερχόταν σε 7.128 (12 × 18 × 33) δρχ. Τελικά, από ό,τι βλέπουμε στην αναφορά του της 8-4-1872 χαρακτηρίστηκε «υπαξιωματικός πρώτης τάξεως, 28 απριλίου (1872)».

Μετά την απόλυσή του από τη Χωροφυλακή εγκαταστάθηκε αρχικά στην Αθήνα, όπου έγινε δικαστικός κλητήρας, και μεταγενέστερα στη Λαμία. Από κει υπόβαλε τη δεύτερη αναφορά του με τα πιστοποιητικά του. Είταν τότε 62 ετών και είχε βμελή οικογένεια.

Τα έγγραφα του φακέλου «Ιωάννης Δ. Μανακόπουλος» είναι συνολικά 5, και είναι τα εξής:

1. Η δεύτερη αναφορά του, με χρονολογία 8-4-1872. Είναι πολυσέλιδη (6 σελίδες με 135 στίχους) και δίνει σ' αυτήν το ιστορικό της δράσης του. Την προγενέστερη αναφορά του, που δεν σώθηκε στο φάκελό του, πρέπει να την υπόβαλε στα 1865, όταν συστήθηκε η τελευταία εξεταστική επιτροπή των αγωνιστών.

2. Ένα αντίγραφο του πιστοποιητικού, με χρονολογία 31-8-1839, που του χορήγησε το αρχηγείο της Χωροφυλακής. Στο έγγραφο αυτό πιστοποιείται ο χρόνος που υπηρέτησε ως χωροφύλακας. Το αντίγραφο, με χρονολογία 31-10-1845, είναι επικυρωμένο από κάποιον αξιωματικό του αρχηγείου, του οποίου είναι δυσανάγνωστη η υπογραφή.

3. Ένα πιστοποιητικό, με χρονολογία 21-6-1844, που του χορήγησαν στη Σύρο ο Ανδρέας Εμμανουήλ και ο Κων/νος Βλαστός, επικυρωμένο την ίδια μέρα από το δήμαρχο της Ερμούπολης Ι. Α. Θάλλη και από το διοικητή του νησιού. Οι δύο νησιώτες, ίσως ναυτικοί, πιστοποιούν τον ερχομό του Μανακόπουλου στο νησί τους, μετά την απελευθέρωσή του από τη Θεσσαλονίκη, με το πλοίο του Ευστ. Φωκά.

4. Ένα άλλο πιστοποιητικό, με χρονολογία 27-7-1844, που του χορήγησαν στην Αθήνα, ο Σ. Σωνιέρ, ο Ν. Σκευοφύλαξ, και κάποιος Θεοχάρης,

επικυρωμένο ἀπὸ τὸ *Ν. Χατηριάδη*, ὑπασπιστὴ τοῦ φρουραρχείου τῆς *Αθήνας*. Στὸ ἔγγραφο αὐτὸ πιστοποιεῖται ὁ χρόνος ποῦ υπηρέτησε στὸ λόχο τῶν εὐζώνων, τοῦ 3ου τάγματος. Με τὸ τάγμα αὐτὸ πῆρε μέρος στὴν πολιορκία καὶ στὴν ἀλώση τῆς *Ναυπάκτου* (1829), πολεμώντας γενναῖα. Για τὴ δράση τοῦ στὸ στρατὸ εἶχε πάρει ἓνα σχετικὸ πιστοποιητικὸ στὰ 1833, ἀλλὰ τὸ ἔχασε.

5. Ἐνα τρίτο πιστοποιητικὸ, μὲ χρονολογία 23-5-1863, ποῦ τοῦ χορήγησαν στὴν *Αθήνα* οἱ αγωνιστές: *Γ. Κάζας*, *Μακρυγιάννης*, *Θ. Ζιάκας* καὶ κάποιος ἄλλος, τοῦ οὐοίου εἶναι δυσανάγνωστη ἡ υπογραφή, επικυρωμένο ἀπὸ τὸ δήμαρχο τῆς *Αθήνας* *Εμ. Κουτζικάρη*, στίς 7-6-1863. Οἱ αγωνιστές αὐτοὶ πιστοποιοῦν τὴν αἰχμαλωσία καὶ τὴν παραμονή τοῦ στὸν *Ταμπάκ Αχμέταγα*, τὴν ἀπελευθέρωσή τοῦ καὶ τὴ στρατιωτικὴ υπηρεσία τοῦ στὴν ἐλεύθερη *Ελλάδα*.

Να, τώρα, τὰ 5 ἔγγραφα ποῦ ἀφοροῦν τὸν *Ἰωάννη Δ. Μανάκα-Μανακόπουλο*:

1

Δευτέρα ἀναφορὰ τοῦ Ἰωάννου Δ. Μανακοπούλου κατοίκου Λαμίας.

Ἐν Λαμίᾳ τὴν 8 Ἀπριλίου 1872.

Κατάλογος τῶν ἐπισυννημένων ἐγγράφων. 1 πιστοποιητικὸν περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι ἀρῆξέως μου. 1 ὄμιον, περὶ τῆς αἰχμαλωσίας μου. 1 ὄμιον, τοῦ 3ου πεζ. τάγματος τῆς Γραμμῆς. 1 ὄμ. ἄφεις τῆς χωροφυλακῆς. Τὸ ὄλον τέσσαρα. ὑπαξιωματικὸς πρώτης τάξεως 28 ἀπριλίου (1872)

Πρὸς τὸν κύριον πρόεδρον τῆς ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος Ἐπιτροπῆς εἰς Ἀθήνας

Κύριε Πρόεδρε

Ἐπαναλαμβάνω καὶ δευτέραν φορὰν, νὰ ἐπισυνάψω ὧδε τὰ πρωτότυπα τεσσάρων πιστοποιητικῶν μου, ἵνα κἀγὼ συμπεριληφθῶ μετὰ τῶν ἀδικημένων συναγωνιστῶν μας εἰς τὴν χαρὰν τῶν ἀπομάχων, ἧτοι τῶν συνταξιούχων.

Κύριε Πρόεδρε.

Ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῆς, κρέμαται ἡ ὑπαρξις ἐμοῦ τε καὶ τῆς ἐξαμελοῦς οἰκογενείας μου.

Κατάγομαι ἐξ Ὀλύμπου, εἶμαι υἱὸς πατρὸς ἀγωνιστοῦ θυσιασθέντος καὶ ἀπηγγονισθέντος ἐν τῇ πόλει Αἰκατερίνης εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος τῆς φιλιότητος ἡμῶν πατρίδος. σ. 2

Ὁ μακαρίτης πατήρ μου αἰχμαλωτισθεὶς τὸν Αὔγουστον τοῦ 1822, ἐδρεθεὶς εἰς Βέροιαν τότε μετὰ τοῦ πατρὸς μου κἀγὼ, ὑπὸ τοῦ Ἀβδῆ Λοποῦτ πασσᾶ ὄπον κατὰ διαταγήν του βασανισθεὶς ὑπὸ ἀλντηρίων ὀθωμανῶν μέχρι

τῆς εορτῆς τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, ἠγαγκάσθην ἐξ ἀπειρογράπτων βασάνων ν' ἀλλάξω τὴν πίστιν μου.

Κατόπιν προσπαθειῶν τῶν Συγγενῶν καὶ φίλων τοῦ πατρός μου, καὶ ἐνὸς σ. 3
 θείου μου Ἰακώβου Περικλέως Ὀλυμπίου, ἐλευθερώθην ἐκ τῶν χειρῶν των κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1828, καὶ μεταβὰς εἰς Ναύπλιον κατετάχθην ἐθελοντῆς εἰς τὸν 3ον πεζι(κόν) τάγμα τῆς γραμμῆς, διοικούμενον τότε ὑπὸ τοῦ ταγματάρχου κ. Σ. Σωμιέρον, ὅπου διετέλουν μὲ τὴν ἀπαιτουμένην εὐπειθειαν ἀπὸ τῆς 27ης 7βρίου 1828, μέχρι τῆς 26ης Μαρτίου τοῦ 1832, παρευρεθῆς συνάμα εἰς τὴν πολιορκίαν καὶ ἄλλωσιν τῆς Ναυπάκτου.

Μετὰ ταῦτα μεταβὰς κατὰ τὸ 1837 εἰς Ἀθήνας κατετάχθην εἰς τὸ Σῶμα σ. 4
 τῆς Χωροφυλακῆς εἰς 8 διέμεινον μέχρις ὅτου κατεστάθην ἀνίκανος/ιδιὰ στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ἕνεκα σωματικοῦ δυστυχήματος, ἥτοι ἐπὶ ἓν ἔτος καὶ δέκα σχεδὸν μῆνας κηρύξας με δὲ ἢ ἐν Ναυπλίῳ ὑγειονομικῆ ἐπιτροπῆ ὡς ἀνίκανον μ' ἀποφάσθην ν' ἀπεράσω εἰς τὸν λόχον τῶν ἀπομάχων ὡς δεκανεὺς, καὶ μὴ δεχθῆς τοῦτο διὰ τὸν ὀλίγον μισθόν μου, ἔλαβον τὴν ἄφεσίν μου ὑπ' ἀριθ. 12939-1711, ἀπὸ 21-31 αὐγούστου 1839.

Ὡστε ἐν τῷ διαστήματι τῶν τριάκοντα τριῶν ἐτῶν, ὠφελήθη τὸ Δημόσιον οὐκ ὀλίγον ἐκ τοῦ μηνιαίου μισθοῦ τὸν ὅποῖον ἤθελον λαμβάνει ἐὰν ἐδε- σ. 5
 χόμην | τὴν σύνταξιν τοῦ δεκανεὺς, δραχμὰς 7.128, ὡς ταῦτα διαδηλοῦνται ἐκ τῶν συνημένων ὡδε ἐγγράφων μου.

Ἡ ὀκταετής ἀιχμαλωσία μου, κύριε Πρόεδρε, ἢ παντελὴς καταστροφὴ τῆς κινητῆς καὶ ἀκινήτου περιουσίας, ἢ ἀπαγρόνησις τοῦ πατρός μου, καὶ αἱ μετὰ τὴν ἐλευθέρωσίν μου προσωπικαὶ ἐκδουλεύσεις καὶ ὑπηρεσίαι μου πρὸς τὴν πατρίδα, δὲν εἶναι νομίζω οὐδόλως κατώτεραι, τῶν ὅχι κοινῶν ἀγωνιστῶν. Ἡδὴ δὲ ἀποκατασταθῆς ἀνίκανος διὰ στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν παρακαλῶ θε- σ. 6
 μῶς καὶ | μετὰ δακρύων τὴν Σεβ(αστήν) Ἐπιτροπὴν, ἵνα εὐδαιμονομένη λάβῃ ὑπ' ὄψιν τῆς τοῦς ἀγῶνας μου, καὶ τὰς δυστυχίας αἰς ὑπέστην κατὰ διαφόρους ἐποχάς, καὶ μὲ δικαιοσύνη κατατάσσουσά με εἰς τὸν χωρὸν τῶν ἀπομάχων μὲ τὸν βαθμὸν τουλάχιστον τοῦ ἀθροπολοχαγοῦ, ἵνα δυνηθῶ διὰ τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ν' ἀπαντῶ τὰ ἔξοδα τῆς ἐξαμελοῦς οἰκογενείας μου, καὶ δυνηθῶ ν' ἀποκαταστήσω τὴν ἀτυχή θυγατέρα μου φθάσασαν εἰς ὦραν γάμου. Εὐέλπις ὅτι θέλω τύχη τῆς δικαίας ταύτης αἰτήσεώς μου, ὑποσημειοῦμαι εὐσεβῆστως.

Εὐπειθέστατος

Ἰω. Α. Μανακόπουλος

2

ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ
 ΣΤΡΑΤΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ
 Τ(ΗΣ): ΕΗΡΑΣ

Ὁ ἐπιφέρων τὸ παρὸν Ἰωάννης Δημητρίου Μανακόπουλος ἐγεννήθη τὴν 3 Ἰανουαρίου 1810 χίλια ὀκτακόσια δέκα εἰς Ὀλυμπον ἐπαγγέλματος στρα-

τιωτικὸς ὑπηρετήσεν ἀπὸ τὴν 25η ἡβρίου 1837 εἰς τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς τὸ ὅλον τῆς εἰς τὸν Βασιλικὸν Στρατὸν ὑπηρεσίας του ἔτη ἓν, ἀριθ. 1. μῆνας ἑννέα ἀρ. 9. καὶ ἡμέρας εἴκοσι ἑννέα 29 ὡς χωροφύλαξ πεζὸς εἰς τὴν Μοιρασίαν (τῶν) Κυκλάδων.

Εἰς τὸ διάστημα τῆς υπηρεσίας του ἐφέρθη κάλλιστα. Λαμβάνει τὴν παροῦσαν ἀφῆσιν του δυνάμει τῆς υπ' ἀριθ. 12939 διαταγῆς τῆς Γραμματείας τῶν Στρατιωτικῶν χρονολογουμένης τὴν 21 ἀγούστου, ὡς μὴ δεχθεὶς ν' ἀπεράση εἰς τὸν λόγον τῶν ἀπομάχων ὡς δεκανεὺς.

Ἀθήναις τὴν 31 ἀγούστου 1839

τριάκοντα ἑννέα

Βασιλικὸν Ἑλληνικὸν Σῶμα

Ἴσον ἀπαράλλαχτον τῷ πρωτοτύπῳ.

Χωροφυλακῆς

Ἀθήναις, τὴν 31 ἡβρίου 1845

Ρόονεο

ἀπόντος εἰς ὑπηρεσίαν τοῦ ἀρχηγοῦ

ἀντισυνταγματάρχη

(Τ.Σ.) Ἀρχηγεῖον τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς

ἀρχηγὸς

(ἡ υπογραφή δυσανάγνωστη)

3

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΝ

Οἱ ὑποφαινόμενοι πιστοποιοῦμεν ὅτι ὁ κ. Ἰωάννης Δ. Μανακόπουλος ἐξ Ὀλύμπου τῆς κομοπόλεως Λιτόχωρι, ἦλθεν ἐνταῦθα κατὰ τὸ 1828 μὲ τὸν πλοίαρχον Ἐδστάθιον Φωκὰ Κεφαληναῖον, ἐκ Θεσσαλονίκης, ὅστις μᾶς παρέδωκε τὸν εἰρημένον Ἰω. Δ. Μανακόπουλον, στερούμενον συγγενείας, ἐκτὸς μόνον ἐνὸς θείου του Ἰακώβου Περικλέους Ὀλυμπίου ἐλλείποντος καὶ αὐτοῦ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν εἰς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, ἐπομένως ἀνεχώρησεν ἐντεῦθεν ὁ ῥηθεὶς Μανακόπουλος καταταχθεὶς εἰς διάφορα στρατιωτικὰ τάγματα.

Ὅθεν χοριγοῦμεν αὐτῷ τὸ παρὸν μας πιστοποιητικὸν ἵνα τῷ χρησιμεύσῃ ὅπου ἀνήκει.

καὶ εἰς ἔνδειξιν

Ἐν Ἐρμουπόλει Σύρου τὴν 21 Ἰουνίου 1844

Διὰ τὸν ἀγράμματον πατέραν μου

Ἀνδρέαν Ἐμμανουήλ, ὁ υἱὸς του Σωτήριος Ἀνδρεάδης

Κοσταντίνος βλαστός

Ἐπιкуроῦται τὸ γνήσιον τῶν ὄπισθεν δύο ὑπογραφῶν τῶν κυρ. Σ. Ἀνδρεάδῃ ὑπογράφαντος διὰ τὸν ἀγράμματον πατέραν του, καὶ Κοσταντίνου Βλαστοῦ. σ. 2

Ἐρμούπολις τὴν 21 Ἰουνίου 1844

Ὁ Δήμαρχος Ἐρμουπόλεως

Ι. Α. Θάλλης

Ἐπικυροῦται τὸ γνήσιον τῆς ὑπογραφῆς τοῦ κ. Δημάρχου Ἐρμουπόλεως Ι. Α. Θάλλη

Ἐν Ἐρμουπόλει τὴν 21 Ἰουνίου 1844

Ὁ Διοικητὴς Σύρου

καὶ ἀντ' αὐτοῦ ὁ Γραμματεὺς

(Τ.Σ) Π. Κολποντζῆς (;)

4

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΝ

Οἱ ὑποφαινόμενοι πιστοποιοῦμεν ὅτι ὁ κύριος Ἰωάννης Δ. Μανακόπουλος ἐξ Ὀλύμπου, κομοπόλεως Λιτοχώρας, καταταχθεὶς ἐθελοντῆς εἰς τὸ ΙΙΙ πεζικὸν τάγμα τῆς Γραμμῆς, εἰς τὸν λόγον τῶν εὐζώνων κατὰ τὴν 27 Σεπτεμβρίου τοῦ 1828 ἔτους, ἀφέθη τὴν 26 Μαρτίου τοῦ 1833 ἔτους, ἤτοι ὑπερέτησε τρία ἡμισὺ δλόκληρα ἔτη ὡς στρατιώτης, δεῖξας καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα ἀμίμητον πειθαρχίαν εἰς τοὺς ἀνωτέρους του παρὰ τῶν ὁποίων καὶ ἠγαπάτο ὄχι ὀλίγον, διὰ τὴν προθυμίαν τὴν ὅποιαν ἐδείκνυεν εἰς πᾶσαν διαταγὴν αὐτῶν. Ἐδρέθη δὲ καὶ εἰς τὴν πολιορκίαν καὶ ἄλωσιν τῆς Ναυπάκτου, ὅπου ἐδειξε μεγάλην ἀνδρ(ε)ίαν εἰς ὅλας τὰς ἐφόδους.

Ὅθεν, ἐπειδὴ ἀπόλεσε τὴν ὅποιαν κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀφέσεώς του ἔλαβεν ἔγγραφο ἀφ᾽ εἰς ἣν διεγράφοντο ὅλα τὰ ἀνωτέρω, χορηγοῦμεν εἰς αὐτὸν τὸ παρὸν πιστοποιητικὸν διὰ νὰ τῷ χρησιμεύσῃ ὅπου ἀνήκει, καὶ ὑποφαινόμεθα.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 27 Ἰουλίου 1844

Θεοχάρης ἀντο(;) ταγματάρχης

N. Σκευοφύλαξ

Σ. Α (;) Σωσιερ

ταγμ. Προεδ. τοῦ Ἀναθεωρ(ητικοῦ)

σ. 2

Ἐθεωρήθη

τὸ γνήσιον τῶν δπισθεν ὑπογραφῶν.

Τὸ

τῆς πρωτ(ευούσης) Β(ασιλικὸν) Φρουραρχεῖον

Κ. Δ.

(Τ.Σ) Ν. Χατηριάδης

Λοχαγὸς ὑπασπιστῆς

5

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΝ

Πιστοποιοῦμεν ἐν ἐπιγνώσει ἀληθείας καὶ τῶν ἐπικειμένων εἰς τὴν ψευδομαρτυρίαν ποινῶν οἱ ὑποφαινόμενοι κάτωθεν ὑπογεγραμμένοι ὅτι, ὁ κύριος Ἰωάννης Δ. Μανακόπουλος ὁ σήμερον δικαστικὸς κλητῆρ ἐστὶν γεννημένος εἰς Λιτοχώρον, κομώπολιν τοῦ Ὀλύμπου ὅτι ὁ πατὴρ του Δημήτριος Μανάκας

δτε αγωνιζόμενος ὑπὲρ τῆς Ἐθνικῆς ἐλευθερίας κατὰ τὸ 1822 ὁ Ἀβδῆ Λοποῦτ πασσάς κατέστρεψεν τὴν Νιάουσταν, τὴν Βέρροϊαν κλπ. μέρη τοῦ Ὀλύμπου καὶ (τῆς) Μακεδονίας, ἀπηργονίσθη ἐκ διαταγῆς τοῦ Λοποῦτ πασσά αὐτὸς καὶ ἡ περιουσία του ἅπασα κινητὴ καὶ ἀκίνητος κατελαφυραγωγῆθη καὶ ἐδημεύθη· ὅτι ὁ Ἰωάννης Δ. Μανακόπουλος ἐπὶ τῆς ἀγχόνης αὐτῆς τοῦ πατρὸς του ἀπῆχθη αἰχμάλωτος, καὶ ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ ἐβιάσθη καὶ κατεναγκάσθη διὰ βασάνων νὰ τουρκεύσῃ καὶ ἀργυροδέτης(;) μετενεχθεὶς εἰς Θεσσαλονικὴν διέμεινεν ἐκεῖ ὡς δοῦλος αἰχμάλωτος ὑπὸ τοῦ Ταμπάκ Ἀμαίτ ἀγὰ μέχρι τοῦ 1828, ὁπότε προσπαθεία τῶν φίλων καὶ συγγενῶν τοῦ οἴκου του καὶ κατ' ἐξοχὴν τοῦ θείου του Ἰακώβου Περικλέους Ὀλυμπίου, ἐσώθη διὰ φυγῆς καὶ ἦλθεν εἰς Ναύπλιον καὶ ἀκολούθως ὑπηρετήσεν εἰς διαφόρους ἐλληνικὰς ὑπηρεσίας. σ. 2

Κατὰ δικαίαν καὶ ἐπίμονον λοιπὸν αἴτησιν τοῦ Ἰωάννου Δ. Μανακοπούλου αὐτῶ, ἐκδίδομεν τὸ παρὸν μας διὰ νὰ τῶ χρησιμεύσῃ ὅπου προσήκει.

Ἀθήναις, τὴν 23 Μαΐου 1863

Οἱ πιστοποιοῦντες

Γ. Κάζας

Κ. (το ἐπώνυμο δυσανάγνωστο)

μακρυγιάνις

Θ. Ζιάκας

Κυρῶ τὸ γνήσιον τῶν ἄνω τεσσάρων ὑπογραφῶν

Ἀθήναις τὴν 7 Ἰουνίου 1863

Ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων

(Τ.Σ) Ἐμμανουὴλ Κουτζικάρης.

β) Τα ἔγγραφα τοῦ Ὀλυμπίου αγωνιστῆ Μιχ. Δημητρακόπουλου

Καὶ τούτος ὁ αγωνιστὴς δεν μας εἶναι γνωστός ἀπὸ ἄλλη πηγὴ¹. Με βάση τα στοιχεῖα τοῦ φακέλου του, που βρίσκεται στο κουτί 46 τοῦ Ἀρχείου τῶν Ἀγωνιστῶν τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης, μπορούμε νὰ συνθέσουμε κὶ αὐτοῦ τὸ σύντομο βιογραφικὸ.

Ὁ Μιχαὴλ Δημητρακόπουλος καταγόταν ἀπὸ τὴν περιοχή τοῦ Ὀλύμπου. Με τὴν ἐκρηξὴ τῆς ἐπανάστασης στὴ Δυτικὴ Μακεδονία τάχτηκε κάτω ἀπὸ τὶς διαταγῆς τοῦ Καρατάσου. Μετὰ τὴν ἀποτυχία τῆς ἐπανάστασης στὴ Δυτ. Μακεδονία καὶ στὸν Ὀλυμπο κατέβηκε με πολλοὺς Θεσσαλομακεδόνες στὴ νότια Ελλάδα. Ἐκεῖ πολέμησε κάτω ἀπὸ τὶς διαταγῆς τοῦ Καρατάσου, τοῦ Πλαπούτα, τοῦ Μακρυγιάννη, τοῦ Κριεζῶτη, τοῦ Χατζη-

1. Ἐκτός ἀπὸ τὴ βιογραφικὴ συλλογὴ στα «Θεσσαλικά Χρονικά» 12 (1977-79) 140.

χρήστου, του Κολιόπουλου, του Θ. Γρίβα, του Βάσου Μαυροβουνιώτη, του Νικηταρά και του Κανάρη. Πήρε μέρος στις μάχες που έγιναν στο Τρίκερι, στο Ναύπλιο, στην Τρίπολη, στο Νιόκαστρο, στην Αταλάντη, στους Μύλους, στη Χίο, και στο Χάνι της Τζακώνας, όπου και πληγώθηκε στη δεξιά κνήμη.

Για την ανδρεία του στις μάχες τον προβίβασαν σε λοχία, και λίγο αργότερα, όταν υπηρετούσε στο σώμα του Θ. Γρίβα, τον προβίβασαν σε επιλοχία.

Με τη λήξη της Επανάστασης υπόβαλε τα πιστοποιητικά του στο Κράτος, ζητώντας κάποια σύνταξη. Τα πιστοποιητικά του, όμως, χάθηκαν, και η περίπτωση του είχε την τύχη πάμπολλων αγωνιστών του 21. Στα 1865, ζήτησε για μία, ακόμα, φορά την αποκατάστασή του, η οποία έγινε στα 1871. Ενώ, όμως, είχε αποστρατευθεί ως επιλοχίας, η επιτροπή τον κατάταξε στο νέο μητρώο, με αριθμό 575, ως στρατιώτη. Με την αναφορά του του 1871 πέτυχε να καταταχθεί ως λοχίας, καθώς το βλέπουμε γραμμένο με ξένο χέρι στην τρίτη αναφορά του, του 1872: «Αναθεωρήθη εκ των υπ' αριθ. 404 ταχθείς εις την δευτέραν τάξιν των υπαξιωματικών». Η νεότερη, τρίτη και τελευταία, αναφορά του, δεν έφερε κανένα αποτέλεσμα. Για την οικογενειακή κατάστασή του, καθώς και για το χρόνο του θανάτου του, δεν έχουμε καμία είδηση. Ξέρουμε μόνο ότι είχε εγκατασταθεί στην Αθήνα.

Τα έγγραφα του φακέλου «Μιχαήλ Δημητρακόπουλος» είναι τα παρακάτω 4:

1. Μία αναφορά του, με χρονολογία 19-4-1865, με την οποία γνωρίζει στην επιτροπή των αγωνιστών συνοπτικά τη δράση του, τονίζοντας ότι δεν έλαβε καμία οικονομική ενίσχυση.

2. Μία δεύτερη αναφορά του, με χρονολογία 26-5-1871, με την οποία διαμαρτύρεται στην επιτροπή, διότι τον κατάταξε ως στρατιώτη.

3. Μία τρίτη αναφορά-αίτησή του, με χρονολογία 11-6-1872, με την οποία, αφού αναφερθεί εκτενέστερα στο ιστορικό της δράσης του στην Επανάσταση, ζητά να χαρακτηριστεί ανθυπολοχαγός ή τουλάχιστο επιλοχίας.

4. Ένα αντίγραφο του πιστοποιητικού, με χρονολογία 15-5-1863, που του χορήγησαν ο Μακρυγιάννης, ο Γκούρας, ο Χατζηπέτρος και ο Γιάννης Κώστας, επικυρωμένο στις 11-4-1865, από το δήμαρχο της Αθήνας Εμ. Κουτζικάρη.

Ας δούμε, τώρα, τα 4 έγγραφα, τα σχετικά με το Μιχαήλ Δημητρακόπουλο:

1

24950

Έν Ἀθήναις τὴν 19ην Ἀπριλίου 1865

Ἐσωκλείω πρὸς ἔμφρασιν καὶ τὸ πιστοποιητικόν μου.

Πρὸς τὴν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος Σεβαστὴν Ἐξεταστικὴν Ἐπιτροπὴν
Κύριοι

Εἶμαι εἷς ἐκ τῶν ἱερῶν λειψάνων τοῦ ἀρχαίου ἀγῶνος, καταγόμενος ἐκ Μακεδονίας, ἀπ' ἀρχῆς τοῦ 21 ἔτους ἐκπαγείσης τῆς ἐπαναστάσεως, ἔλαβον τὸ ὄπλον μου, καὶ ἐγκαταλείψας γονεῖς, ἀδελφούς, ἀδελφὰς ἀηλίκους, Πατριίδα, καὶ πᾶν ὃ,τι εἶχον ἀπόλωσα ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ Πατριδος, καὶ ἔλθὼν ἐνταῦθα κατηγάμισα τὴν νεανικὴν μου ἡλικίαν εἰς υπηρεσίαν, καὶ ἀπέναντι τῶν τόσων ἐκδουλεύσεών μου, δὲν ἀπῆλυσά τι.

Πολλάκις ἀνεφέρθη εἰς τὴν παρελθούσαν Σεβ. Κυβέρνησιν, μὲ ἀρχαῖα πιστοποιητικά, ἃ ἔφερον τὰς ὑπογραφὰς τῶν Στρατηγῶν Γενναίου Κολοκοτρώνη, Νικηταρά, Ν. Κριεζώτου, Μπλαμπουτά, καὶ Χατζῆ Χρήστου. Τὰ ὁποῖα ὡς μὴ εἶπον, φεῖ! ὅτι ἀπωλέσθησαν.

Νῦν δὲ καταφεύγων, καὶ ἀδθις εἰς τὴν νῦν Σεβ. Ἐπιτροπὴν, ἵνα παρακαλέσω θερμῶς ὅπως εὐαρεστούμενη οὖσα Δικαία, μοὶ ἀποδώσῃ τὴν Νόμιμον Δικαιοσύνην ὡς ἔεται.

Ἐρεϊδόμενος εἰς τὰ ἀγὰ πατριωτικὰ αἰσθήματά Σας, ἐλπίζω ὅτι θὰ ληφθῇ πρόνοια περὶ τῆς ταπεινῆς ταύτης ἀναφορᾶς μου.

Τῆς ὑμετέρας Γενναιότητός Σας
εὐπειθέστατος

Μιχαὴλ Δημητρακόπουλος

2

24951

Ἐν Ἀθήναις τὴν 26 Μαΐου 1871

Ἀριθμὸς Μητρώου 575

Πρὸς τὴν Σεβαστὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος.

Κύριοι!

Μετὰ μεγίστης λύτης καταφεύγω διὰ τῆς ταπεινῆς ταύτης ἀναφορᾶς, ἵνα δηλώσω εἰς ὑμᾶς ὅτι πληρωφορηθεὶς θετικῶς, ὅτι δυνάμει τοῦ μητρώου παρακαλῶ, διὰ τὸ δικαίωμα μου ἐνῶ ἤμην ὑπαξιωματικὸς καὶ βλέπω νὰ εἶμαι εἰς τὸ νέον μητρώον ἀπλοῦς στρατιώτης διὸ καταφεύγω εἰς τὴν δικαιοσύνην Σας, ὅπως ληφθῇ δικαία πρόνοια, καὶ μοὶ ἐπαναφέρῃ ἀδθις εἰς τὸν βαθμόν, ὃν ἔκοτε εἶχον, τούτου ἕνεκα ἔστιν ἀδικία εἰς ἐμέ.

Πέποιθα εἰς τὰ ἀγὰ καὶ δίκαια αἰσθήματα τῶν Σεβαστῶν καὶ γενναίων μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς, ἐλπίζω ὅτι θὰ γείνη ἡ ταπεινὴ μου παράκλησις.

Εὐπειθέστατος

Μιχαὴλ Δημητρακόπουλος ἐξ Ὀλύμπου

24948

Ἐν Ἀθήναις τὴν 11 Ἰουνίου 1872

Αἴτησις

Μιχαὴλ Δημητρακοπούλου κατοίκου Ἀθηνῶν

Ἄρ. 575

Ἀναθεωρήθη ἐκ τῶν ὑπ' ἀριθ. 404 ταχθεὶς εἰς τὴν δευτέραν τάξιν τῶν ὑπαξιωματικῶν

Πρὸς τὴν

Σεβαστὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος

Κύριε Πρόεδρε

Μετὰ μεγάλης λύπης μου πληροφοροῦμαι ὅτι ἐνεγράφη εἰς τὸ ἦδη συνταχθὲν Μητρώον μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ λοχίου. Κατὰ τοῦ βαθμοῦ τούτου ἐπιτραπήτω μοι ὅπως φέρω τὰς ἐξῆς παρατηρήσεις μου πρὸς ἀνάκτησιν τῶν δικαίων μου.

Ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τῆς ἱερᾶς Ἐπαναστάσεως ἐτέθη ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν διαφόρων ὀπλαρχηγῶν καὶ ἰδίως τῶν κυρίων κ. Καρατάσου Πλαπούτα, Μακρυγιάννη, Κριεζώτην καὶ κατὰ θάλασσαν εἰς Βεροῦτι Χίον καὶ λοιπὰ ὑπὸ τὸν Ναύαρχον Κανάρην, παρευρέθη εἰς πλείστας μάχας εἰς *Τρίκερι, Ναύπλιον, σ. 2 Τρίπολιν, Νεόκαστρον, Μύλους*, εἰς τῆς / Τζακῶνας τὸ Χάνι¹, εἰς Ἀταλάντι καὶ εἰς πλείστα ἄλλα μέρη ἅτινα διηγούμενος ἐπιλήφη μοι ὁ χρόνος.

Φέρω ὡς ἐκ τῶν μαχῶν πλείστας ὄσας πληγὰς ἐπὶ τοῦ σώματός μου καὶ πολλὰκις ἐσώθην ὡς ἐκ θαύματος. Τότε μὲ ἐβαθμολόγησαν μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ μουλουξῆ (=λοχία) καὶ τοιοῦτος ἤμην. Ταῦτα πάντα ἀποδεικνύονται καὶ ἐκ τῶν πιστοποιητικῶν διαφορῶν ὀπλαρχηγῶν ἅτινα παρέδωσα πρὸς τὸν κύριον Ἀξιῶτην καὶ ἀπὸ τὰ κατόπι ἅτινα παρέδωσα πρὸς τὴν *προκάτοχον σ. 3 Ἐπιτροπὴν*, ἣτις μὲ ἐνέγραψε μὲ / τὸν βαθμὸν τοῦ ἐπιλοχίου ἐνῶ ἄλλωστε ἔπρεπε νὰ χαρακτηρισθῶ ἀνθυπολοχαγός. Ὁ ἦδη χαρακτηρισμὸς μου ὡς λοχίου εἶνε πολὺ ἄδικος καὶ τούτου ἐνεκεν καὶ ἐπὶ τοῦ δικαίου μου βασιζόμενος παρακαλῶ τὴν κυρίαν Ἐπιτροπὴν, ὅπως μὲ βαθμολογήσῃ ἄν ὄχι μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ ὅστις δικαιωματικῶς μὲ ἀνήκει, τουλάχιστον μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ ἐπιλοχίου, ὅπως ἐχαρακτήρισθην παρὰ τῆς προκατόχου ἐπιτροπῆς. Ἐν τέλει πέπεισμαι ὅτι θέλει διορθωθεῖ τὸ λεγανθαμένον τοῦ χαρακτηρισμοῦ μου.

Ἐν τούτοις ὑποσημειοῦμαι μὲ βαθύτατον Σέβας.

Ἐδπειθέστατος

Μιχαὴλ Δημητρακόπουλος ἐξ Ὀλόμπου

1. Ανάμεσα στην Αρκαδία και στη Μεσσηνία.

24949

Ἴσον τῷ πρωτοτύπῳ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΝ

Πιστοποιοῦμεν οἱ ὑποφαινόμενοι, ὅτι ὁ Μιχαὴλ Δημητρακόπουλος ἐξ Ὀλύμπου, κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα ὑπηρέτησεν ὡς γνήσιον τέκνον τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τοῦς Ἀρχηγοῦς Κριεζιώτην, Γρίβαν, Βάσσον (Μαυροβουνοιώτην), Νικηταρῶν, καὶ χάριν συντομίας παραλείπομεν τοὺς λοιπούς, καὶ ὅτι διεκρίθη εἰς τῆς Τσακῶνας τὸ χάνι ὑπὸ τὸν ἀρχηγὸν Κολιόπουλον, ὅπου καὶ ἐπληρώθη, κατὰ τὴν δεξιὰν κνήμην, καὶ ἀκόμη ἢ σφαῖρα ἐντὸς εὐρίσκειται, καὶ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Θ. Γρίβα ἔλαβεν τὸν βαθμὸν ἐπιλοχίας.

Καὶ εἰς διαφόρους ἄλλας μάχας ἠγωνίσθη καρτερῶς καὶ διεκρίθη ἐπὶ γενναϊότητι καὶ εὐπειθείᾳ πρὸς τοὺς ἀνωτέρους του.

Ὅθεν κατ' αἰτησίν του, καὶ διότι ἡ ἀλήθεια μᾶς ὑποχρεοῖ ἀφήμεθα τὸ παρὸν μας, καὶ ἐκ δευτέρου ἤδη ἀπολεσθεισῶν τῶν προεκδοθεισῶν ἀποδείξεων, ἵνα τῷ χρησιμεύσῃ πρὸς ἀποκατάστασίν του.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 15 Μαΐου 1863	οἱ Ἀρχηγοὶ
Κυρῶ τὸ γνήσιον τῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τεσσάρων ὑπογραφῶν.	Ἰω. Γκούρας
Ἀθήναις τὴν 30 Μαΐου 1863	Μακρυγιάννης
Ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων	Χρ' Χ' Πέτρον
Ἐμμανουὴλ Κουτζικάκης	Γιάν. Κώστας.

Ὅ,τι ἀκριβὲς ἀντίγραφον τοῦ πρωτοτύπου

Ἀθήναις τὴν 11 ἀπριλίου 1865

Ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων

(Τ.Σ) Ε. Κουτζικάκης

Λάρισα

ΚΩΣΤΑΣ ΣΠΑΝΟΣ

SUMMARY

Kostas Spanos, Nine unpublished documents of the Olympian fighters of 1821 I. D. Manakopoulos and Mich. Demetrakopoulos.

The author publishes nine unedited documents from the Fighters Archives of the National Athens Library, presenting information about the life of two fighters of the 1821 Greek Revolution.

1) Ioannis Manakopoulos, Olympios, born in Litohoro in 3.1.1810. During the revolt of Naoussa (1822) his father was killed and himself was taken prisoner by an Agha from Thessaloniki. After his release in 1828, he went to southern Greece where he joined the army and fought under the commands of the philhellene French commander Saunier (1828-32).

He then served in the police force of Cyclades from 1837 to 1839.

2) Michail Demetrakopoulos, Olympios, after the failure of the Naoussa revolt, went also to the South and joined the forces of many chieftains.